Ч. 35. (10710). Львів, четвер 18 лютого 1926. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок 10, II. пов. Конто почт. зад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Гол. Редактор приймає від 11—1 год. передпол. Рукописи не звертається.

Передплата: Місячно в краю 4·50 зл. За границею: В Америці 1 дол., Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Інші чапеси 1 дол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Ціна одного примірника 20 сот.

Боротьба за Лігу Націй.

Анґлійсько-французьке суперництво.

Ще місяць, а навіть два тижні тому, вхід Німеччини до Ліги Націй видавався звичайною формальністю, природним наслідком льокарнського порозуміння. Нині довкола цього питання счинилась така метушня, що невіруючі в Лігу Націй добачують уже перші риси в підвалинах її будівлі, яка ось-ось розвалиться. Ця метушня не є звичайним непорозумінням, а продовженням дійсної, довгої боротьби між державами за вплив у міжнародній політиці, боротьби, що в відношенні до Німеччини була прикрита м'ягкими дипльоматичними формами.

Льокарно було вершком цього дипльоматичного мистецтва. Там усі дипльомати промовчали усі дражливі справи, щоби якнайшвидше дійти до порозуміння. Тому й не диво, що кожна держава згодом пояснювала собі підписаний пакт як власну перемогу. Промовчали у Льокарні подекуди й ту справу, яка нині виринула з такою різкістю: — умовини вступу Німеччини до Ліги Націй. Представники Німеччини не сумнівались, що одною з таких перших умовин буде признання їй постійного місця у Раді Ліги Націй. Франція не протестувала проти цього. Нині, коли ця участь в Раді має стати фактом, Франція не заперечує Німеччині такого права, але хоче, щоби поруч неї засіли в Раді ще й инші держави, в першій мірі: Польща. Ясно, що коли тільки появились перші голоси щодо цієї претенсії, за прикладом Польщі пішли Еспанія та Бразилія; і вони також хотять мати рівний голос з Польщею.

На такий нежданий зворот у своїх дипльоматичних заходах, Німеччина завагалась. Її роля у Лізі Націй виглядала би зовсім инакше, якщо вона буде там зрівняна в правах з малими державами. Врешті тою діло тут не у враженім себелюбстві великої держави. Вся організація Ліги Націй є мініятурним малюнком боротьби всієї европейської дипльоматії, в якій нині змагаються за впливи головні творці Ліги: Англія та Франція. Ідея втягнути Німеччину до Ліги є заслугою Англії. Участь Німеччини в Раді Ліги мала би їй дати змогу вирівнати кривди спричинені мировими договорами, за які нині покутує не тільки сама Німеччина, але вся збанкротована економічно Европа. Між тими покривдженими правами чимале місце займають у німецькім змаганні обрахунки Німеччини з Польщею, надїленою миром надто щедро.

І ось, коли нині зближається мент, що непорозуміння, які в силі стати жерелом майбутніх воєн, станугь предметом розсліду мирного трибуналу Ліги, Польща, чи пак: поза нею Франція, хотять завчасу відсунути цей небажаний мент у безконечність. Франція, посадивши в Раді Ліги поруч Німеччини: Польщу, а крім цього ще свою латинську посестру Еспанію та Бразилію, спараліжує не тільки впливи Німеччини, але й Англії, її найбільшої суперниці, яка завдяки своїм доміціям має в Лізі Націй найбільший голос. Очевидячки проєкти поширити число місць у Раді Ліги мусіли би перетворити всю її теперішню організацію. Нині Рада має чотири місця постійні, а шість виборних. Якщо, згідно з французькими планами, це число збільшилось би на 14, тоді постійними членами Ради були би: Англія, Франція, Італія, Німеччина, Японія, Еспанія, Польща а може й Бельгія. Коли зважити свіжий конфлікт Німеччини з Італією, Німеччина найшлась би в такім товаристві, разом з Англією, майже відокремленими. З дальших шести місць, виборних, три мали би бути призначені для трьох південно-американських держав, одно для одної скандинавської, одно для представниці Малої Антанти, одно для якоїсь азійської держави.

Півофіціяльний паризький „Матен", що передає цю комбінацію, сам не вірить в її здійснення. Чехословаччина, Бразилія, Швеція — не кажучи про Англію — вже нині заявляють свій недвозначний протест. Німеччина заявила просто, що в такій комбінації вона й не гадає прохати вступу до Женеви. Для самої Франції ясно, що неждане перегрупування складу Ліги Націй було би штучним плодом, який не відповідав би дійсному відношенню сил між державами. Рада Ліги стала би не радою, а шумним парляментом, в якому представники малих держав користувались би правом свого рівного голосу для красномовного виголошення промов, дуже мало дбаючи про загальні інтереси Европи. Деякі великі держави з великим історичним досвідом доходять нині поволи до пересвідчення, що у власнім інтересі не сміють нехтувати правами ніяких національних організмів і що для добра власної культури повинні шукати засобів, завдяки яким покривджені народи можуть свобідно розвиватись. Цієї мудрости не мають народи, які щойно добились своєї держави, а хотіли би наслідувати великі держави у тім, до чого мають якнайменше даних: — в імперіялістичній, завойовницькій політиці.

Тому-то держави, що поважно вірять у доцільність праці Ліги Націй, не дуже є схильні впускати туди такі держави як Польщу.

Радянська Україна.

Нові будинки для ВУАН.

Пленум Головнаук-и і Держнаукметодкому, що відбулося недавно в Києві, звернулося до радвлади з пожаданням, щоби Всеукраїнській Академії Наук дати чотири нових будинки в Києві для поширення праці. (За „Вістями").

Нові наукові інститути і катедри.

На київському спільному засіданні Головнауки і Державного науково-методольогічного комітету рішено зорганізувати низку нових наукових установ. У Києві мають повстати катедри: мистецтвознавства, сільсько-господарської механіки, біольогії сільсько-господарських ростин, геофізики і метеорольогії; у Харкові повстала катедра прикладної ботаніки. З початком нового буджетового року відкривається в Києві науково-дослідний, український геольогічний інститут. (За „Вістями").

Злиття двох кооперативних централь на Україні.

На Україні істнує два великих кооперативних осередки Уцеробкоп і Вукоспілка. Перший є українською централею робітничих кооператив, другий сільських або сільсько-господарських. Дотепер діяльність обох проходила від себе цілком незалежно. На останньому засіданні Всеукраїнської Ради Професіональних Спілок запало рішення про злиття обох центральних кооперативних установ. До 15-го лютого ц. р. не стане окремої централі для робітничої кооперації, а буде тільки окремий відділ робітничої кооперації при Вукоспілці. За тим відділом зберігається весь обороговий капітал бувшого Уцеробкопу. Усі дотеперішні його представництва будуть зліквідовані, а все їх майно перейде на власність Вукоспілки. (За „Вістями").

Нова акційна спілка для торговлі сільсько-госп. машинами на Україні.

Економічна нарада затвердила статут та встановила основний капітал нової акційної спілки для торговлі сільсько-господарськими машинами „Плугатар" в розмірах 1 міліона карбованців. Спілка має зараже почати свою працю. Між акціонерами бачимо Харківський Сільсько-господарський банк і инші банкові та кооперативні централі. (За „Вістями").

Проект київського двірця.

Московські „Известия" інформують, що компетентні чинники радвлади затвердили вже проєкт нового залізничого двірця в Києві. Двірець має бути побудований на зразок залізничих двірців найновішого типу в Західній Европі та в Америці. В одному з поверхів двірця буде міститися велика гостинниця для пасажирів. Ладування вантажів на поїзди і вивантажування буде відбуватися механічно при допомозі машин. Двірець, обрахований на відправу 15 тисяч подорожних денно в 44 поїздах далеких напрямів. Загальна сума коштів будови обрахована на 12,800.000 карбованців. До будови двірця мають приступити з початком цьогорічного будівельного сезону.

З польських справ.

Реорґанізація адміністрації над якою радила спеціяльна комісія находиться тепер у стадії девяти проєктів, які предложили премієрові міністрів. Вони торкаються основної зміни загальної адміністрації, адм., шкільної, скарбової, поліційної, скарбової сторожі та самоврядування.

Американська позичка є покищо тільки предметом переддоступних пертрактацій. Мін. Клярнер поїде з Мілану до Ню-Йорку, одначе речинець закінчення переговорів передбачений на 8. марта, буде продовжений бодай на місяць.

Шпигунська сіть, яку польська поліція викрила на Горішнім Шлеську між Німцями є нічим иншим як німецькою народньою організацією „Фольксбунд". У ній працюють усі визначніші німецькі діячі. „300 арештованих шпигунів", про яких повідомляла польська преса, займались господарською та освітньою роботою. Всякі подробиці про щораз нові арештування покищо невідомі.

По широкому світі.

Міжнародний трибунал справедливости в Газі веде наради в справі німецько-польських претенсій на Горішнім Шлеську, переслухуючи обі сторони.

Ліґа Націй займеться на найближчій сесії справою мадярських фальшівників і приготує проєкт міжнародньої конвенції, щоби на майбутнє фальшування банкнотів було неможливе.

Швайцарсько-радянське непорозуміння щодо вбивства Воровського і звязаної з цим участи СРСР. на конференції розброєнь у Женеві неполаднане і імовірно не найде своєї розвязки. Швайцарський уряд не хоче у своїй заяві висловити ніякого жалю з приводу вбивства Воровського.

Турецько-французькі переговори в справі кордонів Сирії веде франц. комісар у Сирії, Жувенель, з турецьким міністром закордонних справ Тефік Руді беєм. Є вигляди на порозуміння.

Для національної меншости Данців у Шлезвіку пруський уряд дав цілу низку привілеїв у шкільництві.

У Мексику уряд конфіскує все церковне майно і націоналізує його. Чужинні священики арештовані.

Конференція міністрів праці буде скликана 15-го марта на пропозицію англійського уряду, щоби ратифікувати вашингтонську конвенцію про 8-годинний день праці

Red. czas. „Діло" Pr. 76/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny jak Trybunał prasowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Діло" Nr. 32 (10.707) z dnia 12. lutego 1926 roku pod tytułem: 1) „W svit za oczi" w ustępie między słowami: je zamknenu... a słowami: Z.c.ly... słowami Derzawy, 2) „Lyst z sela" w ustępie między słowami: kniaziwskych horodiw... a słowami: słonhamy zawiera znamiona zbrodni i występku z ust. ad 1) z § 65 a) ad 2) z § 302 u.k., uznał dokonaną 11. lutego 1926 roku konfiskatę za usprawiedliwioną, zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. skazanie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Sąd okr. Lwów dnia 13. lutego 1926 r.

Hawel.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашнє число „Діла" сконфісковано за передовицю п. з. „Той, що бе себе по лиці", з якої полишено тільки один уступ. Крім цього вичеркнено зі статті „На старі теми" чотири місця. Це 21-а чергова конфіската нашого щоденника в цьому році.

— **Ювилей 25-літньої літературної діяльности Антона Крушельницького** святковано в Рогатині дня 14. лютого ц. р. В домівці філії т-ва „Просвіта" зібралися молодь і старше громадянство, поміж останніми, бачили ми селян і міщан. Ювилата вшанував концертом, в якому головну точку становив реферат д-ра О. Тургінського про літературну діяльність А. Крушельницького. На честь його наспіла велика кількість привітних письм і телеграм, як від центральних установ, так поодиноких людей, другів, товаришів і приятелів Ювилата. З товаришів-гостей бачили ми на салі М. Вороного і М. Габлущинського зі Львова. Свято було надіхуване сердечністю. Впорядчикам залишається тільки одно, що не просто карігідне видіти концерт на протязі пятьох довгих і вовних годин. Після концерту залишився ще невеличкий гурток з Ювилятом і провів час на товариській спільній розмові.

— **IV-та малярська українська виставка.** Гурток діячів українського мистецтва у Львові організує в осени (1. вересня) виставку картин та різьб і просить всіх артистів заздалегідь подбати про те, щоби могли взяти в ній участь.

— **Ucrainica.** У 45 ч. „Прагер Прессе" находимо у відділі „Slavische Rundschau" інформації про стан наукового руху на Вел. Україні з приводу останньої конференції українських учених. Ці інформації були передані недавно і в нашому часописі.

— **В справі доповняючих фахових курсів.** Подаємо до відома інтересованих, що в другій половині лютого 1926 відбудеться новий шеститижневий курс для тих ремісничих учеників-термінаторів усіх фахів, які з причини від них незалежних не могли скінчити фах.-доповн. школи і через те не могли визволитись на челядників. Після скінчення цього курсу вони будуть могли визволитись. Такий курс відбудеться також для учениць-термінаторок усіх фахів, що практикують по менших містах, не мали змоги скінчити фахово-доповняючої школи. Отворення цих курсів державними властями залежати буде від числа зголошень. По ближчі інформації треба зголошуватись з а р а з до п. Иосифа Танчаковського, референта фах. шкіл УПТ., Львів, Ринок 10, II. поверх.

— **Вбивство чи самовбивство?** „Газета Поранна" поміщує довге інтервю буцімто з визначним чужинним криміналогом на тему вбивства студента Макольондри на личаківськім цвинтарі. На думку цього спеціаліста виключене є те, щоб син каменяра від цвинтарних памятників, для якого цвинтар був місцем звичайного проходу, стрілявся там, тимбільше, що не мав ніяких причин прощатись зі світом. Сам спосіб вистрілу вказує на те, що стріл ішов не з руки померщого, а з віддалення. Є дані, що вбитий був у товаристві двох осіб. Лист, найдений на землі, міг бути причиною смертельної бійки. Ліхтар в кишені буда би познакою, що звідти вбитому щось видерли. Зустрічі на цвинтарі мали імовірно еротичний підклад. Не виключеною є участь клюбу молодих людей, які приходили забавлятись на цвинтар. Можливо, що Макольондра є тільки черговою жертвою в ланцюгу попередніх. Сподіються, що всі ці здогади розяснить слідство, в якому переслухано досі понад 100 осіб.

— **Служанка — ґрафинею.** Львівські часописи приносять веселі подробиці „ревізорщини" одної тернопільської служанки, Масляники, яка, прикинувшись ґрафинею, добувала від людей гроші найдотепнішим способом. Відсиджуючи кару за злодійство, представилась у вязниці одній товаришці недолі ґрафинею, що має хутір під Львовом. Коли вийшла звідти, поїхали в гості на село до цієї товаришки, яка також дісталась на волю. Виїзджаючи з села, взяла з собою до Львова сина господині, обіцюючи вийти за нього замуж. У готелі ограбила молодця з одіння та гроша і втікла. Потім була у Варшаві. Скрізь робила принагідні знайомости, впевнюючи людей, що знає їх кревняків, від яких передавала привіти. Якийсь поручник дав їй 200 зол. на дорогу, ще й свого „чуру". У Ряшеві викликала на стацію залізничого урядовця і також виловила в нього, що його знає і в його хаті провела ніч. Вернувшись до Львова, мешкала у готелі, не платила і висилала на свою адресу телеграми з підписами ґрафині, щоби вспокоїти властителя готелю, що її чоловік — полковник прийде і заплатить її довг. Одночасно при помочі своєї знайомої, жінки шевця, добувалась до кишень ріжних легковірних людей. Арештували її випадково, коли входила до „панської" цукорні Вельца, щоби робити дальші знайомости. Чаж не маємо причини бути гордими? Адже є вже в нас служанки, які подобають на ґрафині!

— **З кіна.** У кіні „Коперник" почалась вистава арцитвору паризької фабрики „Пате" у 8 діях п. з. „Мученицьке коло". Є це велика трагедія кохання, в якій головну ролю відтворює найбільший французький драматичний артист Северен Марс. — У кіні „Лев" відчиться незабаром фільма веселої драми „Горячка золота" з королем гумору Чарлі Чаплином у головній ролі.

— **Вертеп наших днів** Галактіона Чіпки та Леле покинув Львів після трьох вечорів, повних успіху, і вибрався в мандрівку по наших більших містах. Відвідавши вже Золочів, Дрогобич та Стрий, іде до Станиславова на 20-го і до Коломиї на 21-го. Пізніше загостить до Перемишля, Самбора, Рогатина та Тернополя. В кожнім місті глядачі можуть побачити у програмі відгуки місцевих відносин.
1627 а)

Дописи.

Щирець коло Львова. (*З українського життя*). Серед безприкладної грязні і боротьби знайшлись у нас якінші люде доброї волі, що не пожаліли свого труду для піднесення моральної й освітньої вартости нашого кута. Почин згуртування молоді дав п. Хамуляк, закладаючи хор, зорганізований з самих селян з Острова під Щирцем. Багато зусиля і праці вложив він в це діло, яке вславилось з минулорічними виступами в Щирці й доокодичних селах. Та скоро ці концертові виступи хору стали декому не подобатись. Посипались заборони, які змусили його обмежитися до виступів лише в церквах. Більше щастя щодо дозволів представлень має новозаснований п. Малиновським аматорський гурток при Кружку У. П. Т. в Щирці. Він вже першими своїми виступами дав можливість дебютантам молодого Кружка здати свій перший мистецький іспит. Дня 19. і 24. січня ц. р. відограв він в салі Читальні „Просвіти" в Острові „Пана писаря", пєсу в 3 діях Гр. Марусина. Коли взяти під увагу, в яких умовинах доводилось аматорам готовитись до виступу, то приходиться подивляти тих молодих людей, бо відіграна ними штука дійсно випала бездоганно, тимбільше, що все те одиниці, більшість яких не мала нагоди бачити гри рутинованих артистів. Маємо надію, що в найблизшім часі гурток вславиться ще кращими виступами і матиме ще більші успіхи та вдоволення у своїй праці.

Всячина.

Природне відмолодження. Австрійська статистика доказує, що життя мешканців Відня є в останніх роках довше як перед війною. Це подобає на жарт. Адже нужда та скрута людей зросли в наддунайській столиці не в десятеро, а стільки разів, що дороженча. Люде тратили родину на війні, посади, мастки, здоровля, а навіть гумор. А проте цифри є всесильні. В р. 1910 жило у Відні 14..420 осіб у віці між 60 і 80 р. Десять літ пізніше ця цифра зросла на 149.966 осіб, а нині є 161.205 мущин та жінок, що мають більш як 60 літ. Є це зріст на 15 прц., не рахуючи факту, що населення Відня зменшилось на десяту частину. Перед війною було у Відні 39..60 осіб, що перейшли 70 рік життя а нині є їх 43.653. Це саме явище запримітили і в инших містах та містечках Австрії. Є в Австрії нині 35.000 осіб, що мають більш 80 років життя. Якаж у цьому причина? Лікарі розяснюють це явище не тільки поступом медицини, кращим поборюванням старечих недуг, але й нежданою зміною способу життя старших осіб. Люде, що засковзали в одномантній праці, позбавлені старих джерел прожитку, мусіли кинутись у новий бік, змінити професію — починати все на ново. Таким робом відкрили в собі новий приплив енергії. Стали молодими завдяки обнові своїй волі. Найбільшою тайною молодости є бажання бути молодим. Виходило би, що в нас, де воєнна катастрофа захопила ще більше людей, молодих повинно бути ще більше. На жаль, так не є, бо зміна професій і джерел заробітку торкнулась у першій мірі молодого покоління, яке постарілось швидше ніж старше.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

✝ Посмертна згадка.

1. **Кость Манота**, десятник У. Г. А., салінарний робітник, родом з Волоського Села, повіт Долина, помер дня 26. жовтня 1925 у красовому заведенні для умово-недужих в Празі.

2. **Карло Вон**, стрілець У. Г. А., Німецькольвіст, уроджений 1897 р. в Добрвлянах, повіт Калуш, помер дня 17. листопада 1925 в недужній лічниці на Виноградах у Празі.

3. **Ільчо Савуля**, старший десятник У. Г. А., урож. 1893 р. в Дмитрові повіт Радехів, помер дня 30. грудня 1925 у чсл. військовому заведенні для грудних недуг у Штеренберку на Мораві.

4. **Гнат Баницький**, стрілець У. Г. А., урож. 1898 р. в Чучмевичах, повіт Мостиська, помер дня 8. січня 1926 в лічниці Милосердних Братів у Празі.

5. **Микола Волошин**, стрілець У. Г. А., урож. 1882 р. у Довгому, повіт Товмач, помер дня 10 січня 1926 у повітовій лічниці в Яромежі.

6. **Михайло Василишин**, стрілець УГА урож. 1897 р. в Перемишлі, помер дня 30. січня 1926 у повітовій лічниці в Яромежі.

7. **Петро Савчин**, стрілець УГА. урож. 1887 р. в Рахині, повіт Долина, помер дня 8. лютого у чсл. військовому заведенні для грудних недуг у Штеренберку на Мораві.

Всі названі борці за волю українського народу прибули до ЧСР. з частинами УГА. і випивши аж до дна гірку чашу стреждання, улягли недугам, що їх придбали у визвольній боротьбі або в часі злиденного життя на скитальщині.

Вічна память скромним героям, які життя своє віддали за народне діло, а чужа земля хай буде їм пером!

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру під дир. О. Мітневич.
Ж о в к в а: Саля „Звізди".
18.II. „Чорна Пантера".
19.II. „Ніч під Івана Купала".
Початок точно о год. 7·30
1210 7—?

Український Наддніпрянський Театр під дирекцією Н. Бойко.
К а л у ш. Саля Народного Дому.
18.II. „Ревізор з Петербурга".
20.II. „Диббук".
21.II. „Маруся Богуславка".
Д о л и н а. Саля Народного Дому.
23.II. „Мазепа".
24.II. „Циганка Аза".
25.II. „Пан Твардовський".
27.II. „Диббук".
28.II. „Маруся Богуславка".
1.III. „Без вини виноваті".
Готується до постановки: „Десять жінок — один муж", оперета на 3 дії Марса і Де-Валєра, музика Rowera перший раз на українській сцені.
Адміністрація театру повідомляє, що диріґентом театру заанґажований п. Генрик Левіцький. 1275 1—?

Богородчанщина! Дня 21.II. 1926. відбудеться в Богородчанах заходом Філії „Просвіти" в Народнім Домі о год. 2. по пол. просвітна анкета при участи делеґата матірного товариства Вп. М. Галущинського. Присутність всіх членів „Просвіти" конечна. 1266 1—2

Дрібні оголошення.

ОСОБА поважна, чесна і ощадна, яка розуміється на кухни, знайде поміщення у священичім домі. Зголошення до Адміністрації „Діла" для священика. Неприняті зголошення останутъ без відповіди. 1262 2—2

ПОШУКУЮ сина Брониcлава Кульмана, який покинув дім родичів в місті Бродах в 1918. році. Прошу о передрук поданого оголошення в російських і українських газетах. Батько Фрідріх Кульман, Рипне пч. Перегінсько. 1264 2—3

2 МЕДИКІВ вищих семестрів, пошукує лекцій, або відповідного заняття з 1. березня (марта). Можуть товаришити хорим особам. Зголошення: Stefanowytsch, Königsberg Pr. Lutherstrasse 7. 1258 2—2

СПЕЦІЯЛІСТ переплету Євангелій і т. п. Микола Кривецький, Львів, Пекарська ч. 12. 1223 2—0

ПОШУКУЄТЬСЯ солідної особи на місце господині на село. Вимагається: варення і нагляд над иншими галузями домашньої сільської господарки. Проситься також подати свої вимоги і долучити свою фотографію. Зголошення до Адміністрації газети під „Господиня". 12/2

ЧОРНА балева сукня і для смотриків дешево на продаж, вул. Миколая 11. двері 11. 1271 1—1

АКАДЕМИК, диріґент хору, інструктор, суспільно-просвітний організатор шукає заняття на провінції. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „диріґент". 1268

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

ра працювати теж за гроші, або за зерно, або за відробок худобою на його невинайменій землі. Ціни найму за землю, а також за працю мають бути дуже низькі. Тому не дивно, що там розпанощилися тепер експльоатація бідних. Словом нові пореволюційні „кулаки" збогачуються і коштом землі і коштом наємної праці бідних. Арендна земля заступає їм при нинішніх обставинах купно землі. Нічо дивного, що в нових „кулаків" сильно вкорінилася психіка приватного власника.

Колиб — пише Колесніков — нині закони дозволяли на торговлю землею, то весь процес набув би форми концентрації земельної власности, а тому, що земля в нас націоналізована, то ми помічуємо широко розповсюднені явища [illegible] аренди землі та віддавання в наєм навіть робучої худоби та інвентаря. В обставинах нашої нужди (нищеты) та відсталости — пише [illegible] автор — економічно здоровий тип сильного сільського господаря-фермера буде легко перетворюватися в паразитно накопичуючого сільського перекупця". Воно вже й тепер так дієтьсе. По селах появилося багато таких селян, що займаються і хліборобством і торговлею. Ці своєрідні купці є ніким иншим, а тільки посередниками, що скуповують сільські продукти та перепродують їх приватним великим купцям, або кооперативам або й державним установам. Вони є на селі рівночасно і страшними лихварями. Професія лихварів є у нинішніх радянських селах дуже доходною, а при тім і поширеною. Відсотки доходять до 60 відсотків місячно. З тим явищем влада ніяк не може боротися. Зважувши все повище, не здивує нас і те, що на Україні одна пята частина господарств доставляє на ринки третину всього зерна та набуває за неї таку саму частину усіх промислових виробів, що мають збут і попит по українських селах.

Таке упривілеєне становище заможніших елементів села в економічному відношенні робить їх правдивими потентатами села і на инших ділянках життя. „Економическая Жизнь" подає, що нові сільські „кулаки" теперішнього покрою навчились тепер виступати все і всюди в характері середняків. А що середняки користуються спеціяльною опікою радвлади, то находять вони доступ до всіх установ і добувають довіря влади. Вони вміють заімпонувати владі своїм знанням, своєю орієнтацією в радянському законодавстві, одним словом вони справляються з усіми трудношами, обходять усякі перепони та граючи перед владою комедію найльояльніших — у практиці роблять усе, що потрібне для них, а не для радянської політики.

Досліди над кооперацією в 37 губерніях СРСР, виказали, що і в ній 62 відсотки членів творять середняки і заможні селяне. Тому не дивно, що Колесніков доходить до висновку: „в інтересах розвитку виробничих сил необхідно легалізувати заможні селянські господарства, як капіталістичні господарства".

Ось до чого звелася вся селянська політика комуністів. Видно, село зуміло до тої міри приноровитися до нових обставин і до тої міри зуміло їх опанувати, що не оглядаючись на ніякі декрети та теоретичні міркування компартії і радвлади творить своєрідні, не сприкючі радвладі ні соціялістичному господарству відносини та нові сільські типи з недоступною для нікого, питомою собі та нерозгаданою психікою. Село, можна сказати, спочиває, а при тому воно не тільки клясово ріжничкується, але й клясово консолідується. Воно творить, а не кричить, творить і працює тихо, без галасу, воно творить і мовчить. Його слово ще далеко перед нами. А прийде воно мабуть тоді, коли все буде готове.

В. М.

Літературні конкурси.

Дня 12-го ц. м. Товариство письменників і журналістів ім. І. Франка" оголосило два конкурси. Є це з конкурсом „Кооперативи Український Театр" оголошеним місяць тому на пєсу, разом три конкурси на початку цього року. Літературних конкурсів не було в нас уже давно. Видко, що загальний невеселий стан нашого літературного руху приневолює людей думати хоча би над такими надзвичайними засобами розбудження його.

Тим, що ближше стоять до книжкової справи у теперішній мент, відомо прегарно, яку велику ролю грають у нашій кризі видавництв матеріяльні причини. Видавці твердять, що книжка не йде — хіба є це напів лубочна література, — а письменники щораз більше відвикають від пера, бачучи, що воно не виплачується. Пересічні гонорарі галицького письменника є нині нижчі як такса, яку бере за переписаний його рукопис машиністка. Хто не має гарного, читкого почерку і не творить від одного маху, без поправок та перечеркнень, не може навіть передати видавцеві рукопис переписаний на машині за одержаний гонорар. Коли це порівнання й пересборщене, то воно не змінює ні трохи факту, що письменник не має найменшої заохоти, щоби пробувати свого таланту, знаючи завчасу долю сплячих близнят своїх книжок по книгарнях, і недавно померших або й на-пів загибаючих у забутті наших сучасних визначних письменників.

Літературні конкурси не є розвязкою ні скрутного літературного становища даної країни, ні поодиноких письменників. Признані нагороди дають підмогу тільки одиницям зпоміж більшої скількости тих, що рахують на неї, і ця підмога є такою малозначною в порівнанні з невпинно зростаючими потребами всієї літературної продукції, що її матеріяльний вплив є краплиною роси посеред загальної посухи. Крім цього літературний конкурс навіть при найбільше справедливім трибуналі має свою частину льотерійного щастя: — література ніколи не є вільна від несподіванок.

Лишається моральний бік справи. Письменники, що беруть участь у конкурсі, розуміють його часто краще, як щедрі меценати, що призначивши високу нагороду на найкращі твори, уявляють собі, що великою скількістю зер при шифрі викрешуть нежданно великий талант. Суперництво грає в царині письменства не меншу ролю як боротьба за прожиток. Де як де, але в нас, країні, що ніколи не забезпечувала письменникам прожитку за їх працю, моральні моменти виступали завсіди на перший план. Письменники давно навчились писати для власної приємности. Ця приємність збільшувалась завсіди з надією, що написане буде читане иншими. Нині вона значно ослабла, внаслідок ослаблення цієї надії. І саме в такій атмосфері літературні конкурси можуть сповнити своє завдання: вони заохочують, коли не до праці, то бодай до певного рода товариської гри — стрібувати щастя. А відомо, що такою грою цікавиться також завсіди загал, який навіть не цікавиться літературою.

М. Р.

Політичні новини.

Відмова Польщі місця в Раді С. Народів. — Франція проти Польщі.

Домагання Польщі признати їй постійне місце в Раді Союза Народів стрінулося оконечно з рішучою відмовою. Сталося це наслідком демаршу урядів: Швеції, Еспанії і Бразилії в Парижі і Льондоні, котрі спротивилися і застереглися проти бажань Польщі. Наслідком інтервенції послів тих держав, висказався оконечно англ. мін. загр. справ у справі домагань Польщі, посилаючи польському урядові свою рішучу постанову. В заяві тій британський уряд зазначує, що ніколи не брано під увагу факту, щоби увглядинти бажання Польщі в справі одержання постійного місця в Раді С. Н. Одиноке, що можна дати Польщі, то тимчасове місце в Раді, але лише при деяких обставинах і умовинах.

16. II. наспіла до Льондону вістка, що Бріян заявився проти жадань Польщі. Французький посол повідомив Чемберлена, що французький Уряд не думає згодою на признання Польщі місця в Раді унеможливити вступ до неї Німеччині й опісля цим наразити на небезпеку льокарнський пакт.

Ґрабський зрікся участи в міжн. екон. конференції.

Бувш. премієр і мін. скарбу Вл. Ґрабський у листі до премієра Скшинського повідомляє, що зрікається участи в міжнародній економічній конференції у Женеві. Рішення своє Грабський мотивує ухвалою клюбу „Піяста", котрий домагався, щоби Грабський — як цей, що довів поль. скарб до банкротства — не брав участи в згаданій конференції як делегат уряду.

Справа іменування Гавзнера.

17. II. буде оконечна конференція пос. Гавзнера з представниками уряду в справі вступлення пос. Гавзнера до уряду в характері віцеміністра суспільних робіт.

Лейбур парті проти поширення Ради.

Партія праці у резолюції висловлює вдоволення з приводу просьби Німеччини вступу до С. Н. і згоду на признання їй постійного місця в Раді згідно з договорами в Льокарно. Опісля резолюція каже, що збільшення постійних місць у Раді С. Н. для сатисфакції инших держав можна вважати нарушенням льокарнських пактів, отже не повинно найти поперття В. Британії. Резолюцію піддадуть дискусії перед виїздом Чемберлена до Женеви 6. марта.

Англ. преса проти поширення Ради.

Всі англійські ліберальні часописи займаючи становище до дальшого поширення Ради С. Н. крім участи Німеччини, займають становище виразно опозиційне. „Уестминстер Гезет" думає, що кабінет вплине на Чемберлена поручаючи йому опозицію до дальшого признання місць у Раді. „Менчестер Гардієн" виступає проти політики Франції, яка попирала кандидатуру Польщі. Часопис пише „коли британський уряд позволить замотати себе в сіти інтриг, тоді з Льокарнського твору остане лише кінематографічна репродукція свят. підписання пактів у Льокарно". „Дейли Експрес" містить ворожу для Польщі статтю, в якій називає Польщу терням у Союзі Народів і висуває справу Вильна і Східної Галичини. До статті тої підписаної Робертом Донелдом, долучено мапу Польщі, в котрій Вильно є поза її границями.

Замах на провідника мад. опозиції.

16. лютого двох молодих людей старалося виконати замах на провідника мадярської опозиції Вашонія, б. мін. справедливости. Як В. вийшов зі свого мешкання, кинулися на нього два озброєні б. офіцири й били його по голові. Прохожі врятували Вашонія. Опісля Вашоні в парляменті повідомив про напад. Підчас його промови чути було ворожі оклики для прем. Бетлена. Премієра не допустили до слова, так що міг вимовити лише кілька слів з приводу події з пос. Вашонієм.

Офензива в Мароко.

Ріфенці відновили офензиву, що би приневолити ті племена до боротьби, які піддалися Еспанцям. Французькі війська кинули одно з найважніших стратегічних становищ біля Бібене.

Біржа.

Гроші.

Америк. дол. 7·52 — 7·54, канад. дол. 7·32 — 7·34, чеські кор. 0·23·25 — 0·23·75, леї 0·3·00 — 0·3·50, франки фр. 0·29·50 — 0·29·75, фр. швайц. 1·58 — 1·63, англ. фунт 34·00 — 35·50.

Золото. 20 кор. 29·50 — 29·70, 20 франк. 27·00 — 27·60; 20 марк. 33·00 — 33·50; 10 руб 36·00 — 36·50.

Срібло. Австр. кор. 0·29·00 — 0·60·00, 5 ав. кор. 3·14 — 3·24, фльорени 1·57 — 1·62, рубль 2·50 — 2·55, рубель дрібним сріблом 1·50 — 1·55.

тія є організацією тих одиниць, тільки вони є персоніфікацією партії. Коли ведеться партійна боротьба, то не на програмовому ґрунті, не за plus-и і minus-и партії яко такої, її програми, тільки за додатні, а ще частіше відємні, особисті прикмети чолових одиниць тієї партії. Так, як воно часто буває на селі. Гриць переорав Іванові межу чи образив його на весіллі, і це вже є достаточною причиною для взаїмної ворожнечі в читальні, в кооперативі, в громадській роботі. Скоро від одного з них вийде думка, корисна для громади, то другий буде вже добачувати в ній „підступ", „зраду", „нечисту справу" і — переносячи свою особисту анімозію на ширший ґрунт — буде його безпощадно поборювати.

Наш пересічний обиватель, який не любить ніякої складности, з охотою погоджується на всякі програми, всі вони є добрі, гарні, якраз для нього відхожі, тільки псує їх участь в партії Х-а чи У-а, особисто йому несимпатичних людей. Людина, нераз крайно консервативних звичок і консервативного з природи світогляду, радо приступить нпр. до лівої партії, як би й не вражала в ній якась зовсім не суттєва дрібниця. За те суттєві, основні різниці, звичайно стоять на останньому пляні. Гірше мається справа з тактикою, яку звичайно пересічний обиватель утотожнює з програмою. Тут справа вже значно комплікується. Обиватель домагається „ясности" usque ad finem, задекретування і скодифікування кожного тактичного ходу і то в напрямі примітивізму. Бо і якжеж? В нього пануючою є психольогія села, а на селі все „ясно". Тільки вийти на вигін чи на горбок і село лежить перед тобою, як на долині. Дві-три вулички, кожну хату знаєш, кожну дитину, знаєш мало що не кожну курку, знаєш, що в кожній хаті діється, хто, з ким і защо посварився, знаєш, що з села їде одна поганенька дорога до міста, словом: все знаєш. Але вже те, що нераз до того міста треба добиватись скрутною дорогою, про те наш обиватель звичайно забуває.

Такої „ясности" вимагає наш обиватель в політиці. Відхил від неї є вже чимсь „нелевним". Примітивізм села всюди витискає своє різке тавро і держить всю націю на ступні як би первісного життя.

(Продовження буде).

Мертва точка?

Наскільки віддалюємося від злочасного 1922 р. а зближуємося до 1927 року, до речинця нових виборів до сойму, настільки зростає зацікавлення національним питанням у... пепесівців. Коли зважити, що пестівці вже тепер (на осінь) погрожують новими виборами і до них поквапно підготовляються, то зрозуміємо ще краще зріст зацікавлення квестією „національних меншостей" у пепесівців.

„Спаситель" Польщі, „будівничий" твердої польської валюти Вл. Ґрабський з соймової трибуни висловив думку, що реформи на „кресах" можуть наступити аж після переведення фінансової реформи і стабілізації валюти. Та на ділі вийшло навпаки. Фінансові реформи і стабілізація валюти вилами на воді писані, але за те „на кресах" переведено значні „реформи" в шкільництві, судівництві, адміністрації і т. и. Тут рушено з мертвої точки на цілій лінії, щоби погребати всі, у важкій боротьбі здобуті права українського народу. Тільки заспокоєння вимог українського народу в додатньому розумінні остало на мертвій точці, якщо до тісі мертвоти зараховувати всі відємні „реформи".

„Програми" Вл. Ґрабського сліпо держалися пепесівці, його вірні союзники. Вони не повторювали за ним столипінського клича „Спершу заспокоєння, а опісля реформи", але тихцем широ переводили той клич у діло. Час до часу для людського ока вони вносили деякі законопроєкти, як от законопроєкт про український університет або проєкт автономії частини української території під Польщею, одначе й пальцем не рушили, щоби ті свої законопроєкти не то здійснити, але хоч би спопуляризувати. Аж в останньому часі пепесівські укоаліційнені патріоти знову пригадали собі істнування „національних меншостей". Пос. М. Недзялковський, відомий „спеціяліст" по „меншостевим" справам помістив в „Роботнік-у" статтю під написом: „Треба рушити з мертвої точки", в якій при допомозі покутно-адвокатських викрутів намагається виправдати пепесівську спілку в вшехполяками в занедбаній національній квестії.

Мовляв, пепесівці ввійшли до уряду, щоби співділати в переведенні господарської санації в Польщі. Це їх основне завдання. Та воно не звільнює їх від обовязку рішучої боротьби за „рушення з місця" національної квестії. Пепесівці мають в національній справі ясно означену програму, а коли досі нічого під тим оглядом не зробили, то виною тут польські націоналісти, які перетинали всяку спробу порозуміння. Польський націоналізм спирався на теорії, що Українці є твором „австрійської інтриґи", Білоруси — „російської інтриґи", а Жидів слід примусити до еміґрації економічним бойкотом. Наслідком цього є нечуване загострення національних відносин і катастрофальне положення у східних воєвідствах. Пос. Недзялковський твердить чи здогадується, що в останньому часі в поглядах деяких ендецьких ватажків на національну квестію зайшли деякі зміни. Та вони зустрічають перепони серед своїх вихованків в роді Прушинського і тісних на розум вісімкових виборців. В чому виявилася та зміна, важко додуматися, але йдім далі за поглядами і висновками пепесівського лідера:

„Націоналізм, яко теорія, збанкрутував у Польщі. Націоналізм, яко безрадна, злослива, відрухова практика, тріває далі, тріває в першу чергу серед бюрократії східних воєвідств".

Маючи свою „програму" в національній квестії, пепесівці не спішаться з її реалізацією, тільки бажають поки-що зробити її предметом пропаганди, щоби одержати підтримку демократичної опінії. В національній квестії мають пепесівці „максимальну" і „мінімальну" програму. „Максимальна" програма обіймає територіяльну автономію, про що одначе важко думати тепер з огляду на склад сойму; „мінімальна" умістовлюється в двох вимогах: здійснення конституції у відношенні до Українців і Білорусинів і введення льокального самоврядування на підставі загального права голосування. Ці „мінімальні вимоги, або — як каже пос. Недзялковський —

„ці практичні завдання нинішнього дня зовсім не ослаблюють нашого автономічного становища. Навпаки, хочемо очистити ґрунт перед приступленням до будови".

Так представляється тепер, перед виборами, які ненадійно можуть зявитися, пепесівська „програма" в національній квестії, так вони думають „рушити з мертвої точки". Зайвим було би пригадувати, що ця „максимальна" і „мінімальна" програма є на цілу октаву нижча від недавньої програми пепесівців. Вониж ще недавно голосили право самоозначення народів і великодушно „признавали" його Українцям. Тільки з маленьким застереженням: в теперішній хвилі Українці, мовляв, не можуть його здійснити з огляду на опанування европейського Сходу і — розуміється — Наддніпрянської України більшовиками. Тому як „мінімальне" заспокоєння вимог українського народу надімовано його територіяльною автономією в межах Польщі. Тепер, коли відбуваються польсько-більшовицькі залицяння, право самоозначення зложили пепесівці до архіву, а на іменисте, трансцендентальне „maximum" призначено постулят територіяльної автономії. Очевидно, при найближчім „рушенні з мертвої точки" в сферу „максимальної програми" перейде у пепесівців і конституція.

А це доказує, що практичний польський націоналізм, безрадний і злосливий, став складовою частиною пепесівського світогляду. На ділі давно затерлася ріжниця між пепесівцями й ендецією в слова? Слова — полова.

Національне питання є мертвою точкою. Коли означити його теоретично математичним зером, то вправо, на плюсовому боці росте національна свідомість гнетених народів, а вліво, по мінусовому боці звагається будучність пануючих, а серед цих останніх і пепесівців.

Та „рушення з мертвої точки", увертурою до нових виборів, гачком на ловлю „меншостевих" голосів, щоби й далі можна було час до часу „рушати з мертвої точки" і тим чином зазначувати свій „демократизм" і „лібералізм". Не підлягає сумніву, що цей пепесівський маневр не дасть їм виборчих успіхів на „кресах".

Нові відносини у радянському селі.

Нові відносини — нові типи.

Недавно появилася книжка видатного російського комуніста Б. Колеснікова п. н. „Деревня. Куда она идетъ". Автор підходить до відбуваючихся тепер по селах процесів без партійних упереджень і аналізує їх цілком вірно зі становища постороннього обсерватора. Та при цій нагоді не відмовляє собі права робити з того деякі висновки та чисто практичні вказівки для партії. Ми позволимо собі навести далі деякі цитати з його праці, як з аналізи так і з висновків. Вони самі собою цікаві та кидають в деякому напрямі цілком нове світло на відносини пореволюційного села.

Загально признаним є факт, що в селі йде велика клясова діференціяція. Вона ділить село на два дуже віддалені економічно від себе табори. По одній стороні біднота, а по другій засібні селяне. В часи воєнного комунізму мали на селі всю політичну силу бідні, та економічно були вони й тоді дуже слабі не зважаючи на систему „розкуркулювання" багатших. З введенням „неп-и", коли селяне дістали змогу виявляти свою ініціятиву на полі господарства і довільного збуту своїх продуктів, то навіть політична сила почала поволі переходити з рук бідняків до заможніших. Система земельного зрівнання усіх із введенням „неп-и" збанкротувала. Між заможними появилися деиеде такі, що були недавно бідняками. „Не рідкі випадки — пише Колесніков — де теперішній заможний господар бере початок своєї заможности саме в „розкулачуванні". Став він ним тоді, коли підставою його господарського накопичування були виключно „розкулачені" середники виробництва, що він їх одержав шляхом поділу між сільських бідняків. Крім того многі передвоєнні середняки стали по революції заможніми. Знаменною прикметою теперішнього заможнього селянина є те, що він є продуктом революції". У всіх тих революційних „кулаків" дуже розвинене почуття всякої власности та клясової солідарности. Головним джерелом їх доходів є не тільки своя земля, але й аренда. Наведемо цікаві дані про арендний рух землею на Україні.

1925 р. на Україні арендували і віднаймали землю: господарства до 3 десятин арендували 6,7 відсотків, а віддавали в аренду 66,8 відс. тієї землі, яку мали в посіданні; від 3 до 9 десятин арендували 31,9 відс., а віддавали в аренду 29,3 відс., ті, що мали понад 9 десятин арендували додаткової землі 61,4 відс., а віддавали в аренду заледви 3,9 відс. З того виходить, що найбільше арендували найбогатші а найменше найнезасібніщі господарства. Чим багатше господарство, тим більше воно може збагачуватись коштом біднішого. З тим звязана ще одна справа, а то наємна праця. Звичайно буває так, що бідний разом з винаймом своєї землі за гроші, чи за зерно йде ще до арендатора...

Лист з села.

II.

Психольогія села в економіці і політиці.

Примітивізм села, що так всевладно заваготів на нашій психіці, що став майже виключним змістом нашої психольогії, проявляється не лише в сфері духової культури, не лише в сфері літературної творчости. Примітивізм опанував теж матеріяльну ділянку нашого життя.

Наша економіка не може визволитися з пеленок примітивізму, не в силі вирватися з цупких обіймів психольогії села. Основною признакою нашої економіки є не лише примітивізм, але нерозривно звязана з ним несамостійність, залежність від чужих економічних чинників, підчиненість національно чужому містові. Ні в одній частині економіки ми не вспіли зазначити своєї самостійности, вибороти собі відповідного місця, утвердити свого значіння. Пасивна психольогія села, його примітивізм, нездатний орієнтуватися в складности нинішнього економічного життя, всверлована і защеплена віра в покликання до того инших, не дали змоги нам й досі перевести хочби односторонної, тільки на деякі частини економічного життя поширеної економічної орґанізації. При своїй пасивности ми дозволили вмовити в себе, що ми „до того не надаємося" або під впливом вікової шляхетської псевдокультури оцінили, що нам „то не випадає" (себто не личить). Кермувати економічним життям є здатні і покликані тільки Жиди, бо вони є меткі, второпні, запопадливі і розумні. Миж можемо становити тільки обєкт жидівської економічної експльоатації. Леґенда, століттями витворювана, вмовлювана в наш народ, стала аксіомою не лише на селі, але і в місті. Правда, Жиди є єдиною нацією світа, що не має анальфабетів, правда, що вони меткі і зручні, але щодо їх розуму і мудрости, то тут можна би ще спорити. Без сумніву природні спосібности Українців є більші від спосібностей Жидів. На жаль, ми занедбуємо розвиток своїх спосібностей, закопуємо таланти, тоді як Жиди солідарно видвигають їх на денне світло, стараються довести їх до кульмінаційної точки розвитку. Жиди взаімно піддержують себе і рекламують свій розум. Ви можете стрінутися з Жидами найбільше протилежних поглядів, ріжних клас, освіти, ріжного соціяльного становища, але ви ще ніколи не почули від одного Жида про другого обезцінення його інтелектуальної вартости. Навпаки, він вам може про свого противника все говорити, але закінчить стереотипним висловом: „О, то мудра голова". І та „мудра голова" (хоч би не зовсім мудра, а часто й дурна) є найважнішим капіталом Жидів. У нас — навпаки. У нас кожний (у відношенні до підмету, ославленого „я") є крайним дурнем, і то не лише внутрішнім (у нашім громадянстві), але головно експортовим, (для чужинців). У нас признають що *Х У* не є злим чоловіком, він навіть порядний, має „чисті руки", тільки крайний невіжа, дурень. Таку рекляму робимо собі ми самі і кінець кінців стаємо народом дурних Іванів.

Селянин уважає Жида наймудрішим, найздатнішим переводити складні операції, обслуговувати його, заспокоювати всі потреби і — природно — платити собі за те. Ту сáму психольогію села засвоїв собі наш інтеліґент. Вона стала елементарною, складовою частиною його світогляду і його психіки.

Вмовлена інтелектуальна всесильність Жидів неподільно панує над нами. Стуляючи на шляху економічної емансипації, ми не могли вийти поза рямки примітиву, тісно звязаного з набутою бюрократичною рутиною. В економічній ділянці вспіли ми перед війною збудувати мережу установ дрібного кредиту, а тепер, коли війна зі всіма своїми руйнуючими наслідками розгорощила кредитові установи, намагаємося ставити будівлю кооперації. Перед війною навчилися ми були позичати гроші (стягаючи дрібні льокації і добуваючи кредити) і рахувати відсотки, а тепер учимося спілковим способом продавати мило, перець і сіль. Організація збуту сільських продуктів, організація народнього виробництва, творення нових варстатів праці, експльоатація природних багацтв нашої країни — все це належить до психольогії міста, а тому не може бути у нас ще довгий час здійснене.

Не вдаюся в розгляд цього питання, бо моїм завданням покищо є ствердити універсальність психольогії села в цілому нашому життю, а не шукати виходу з примітивности економічного життя.

Сільський примітивізм відбивається також в нашій політиці, в проявах політичного життя нашого народу. Перш усього наші політичні партії репрезентують не програми, тільки одиниці. Не від...